

वार्षिक पाठ्यक्रमः

सत्रम् 2023-24

कक्षा - सप्तमी

विषयः - संस्कृतम्

पाठ्यवस्तु	सहायकशैक्षिकानुदेशः	अधिगमसम्प्राप्तयः
आत्मपरिचयः	● मम नाम। ● शिक्षकः छात्रं पृच्छति - भवतः नाम किम्? ● छात्रः वदति - मम नाम। ● शिक्षकः छात्रां पृच्छति - भवत्याः नाम किम्? ● छात्रा वदति - मम नाम। ● परस्परं छात्राः परिचयं वदन्ति नामानि च पृच्छन्ति।	- संस्कृतसंभाषणकौशलवृद्धिः आत्मविश्वासश्च।
दुर्बुद्धिः विनश्यति	● पाठस्य/कथायाः आदर्शवाचनम्, अनुवाचनम्, काठिन्यनिवारणं, शब्दार्थ-ज्ञानं, लिङ्गज्ञानम् अभ्यासकार्यञ्च। ● पाठे निहितानां नैतिकमूल्यानां निर्देशपूर्वकं कथाग्रन्थस्य परिचयः।	- लघुसंस्कृतवाक्यानां परिचयः। - संस्कृते कथा-पठनकौशलवृद्धिः।
स्वावलम्बनम्	● कथायाः आदर्शवाचनम्, अनुवाचनम्, काठिन्यनिवारणं, शब्दार्थज्ञानं, लिङ्गज्ञानम् अभ्यासकार्यञ्च। ● भारतीयमासानां ऋतूनां च नामानि स्फोरकपत्रे लेखनम् ● स्वावलम्बम् इति पदमाधृत्य कक्षायां चर्चा	- संस्कृतभाषायाः प्राथमिक-ज्ञानप्राप्तिः। - तत्-एतत् शब्दानां प्रत्ययानाञ्च ज्ञानम्।
सङ्ख्या 1-50	● षष्ठी कक्षायां पठितानाम् एकतः - विंशतिः पर्यन्तसंख्यानां लेखनस्य पूर्वज्ञानमवबोध्य एकतः पञ्चाशत्पर्यन्तं संख्यानां संस्कृतभाषायां लेखनाभ्यासः। ● लिङ्गानुसारं संख्यापदानां भिन्नतायाः ज्ञानम्।	संस्कृत-भाषायां संख्यानां लेखनस्य सामर्थ्यम्।
उपसर्गाः	उपसर्गपरिचयः प्र, सम्, अनु, वि, आ, अप् उपसर्गानां शब्दैः सह मेलनाभ्यासः।	उपसर्गाधारित-नूतनशब्दानां प्रयोगस्य क्षमतायाः विकासः।
सदाचारः	● श्लोकानां गति-यति-लय- भावाभिनय-	- श्लोकानां गायनक्षमतायाः विकासः।

	अनुसारं सस्वरगायनाभ्यासः, श्लोकानां भावार्थस्य ज्ञानम्, लिंगज्ञानम्, अभ्यासकार्यञ्च।	- श्लोकानामर्थावगमनम्।
शब्दरूपाणि	● वचनानां विभक्तीनां च परिचय पूर्वक-सर्व, मति शब्दरूपाणां अभ्यासः।	- शब्दरूपाणां कण्ठस्थीकरणम्। - भाषायां शब्दरूपाणां प्रयोगज्ञानम्।
मध्यावधि: पाठ्यक्रमस्य पुनरावृत्तिः (पाठ्यक्रमः 30 सितम्बर 2023 पर्यन्तं पूर्णं कारणीयम् मध्यावधि: परीक्षा		
त्रिवर्ण-ध्वजः	● पाठस्य आदर्शवाचनम्, अनुवाचनम्, काठिन्यनिवारणं, शब्दार्थज्ञानं, लिङ्गज्ञानम्, अभ्यासकार्यञ्च। ● राष्ट्रध्वजविषये ज्ञानसम्पादनम्।	- सरलसंस्कृत-गद्य-पठन क्षमता। - राष्ट्रीयध्वजविषये समुचित-अभिज्ञतानिर्धारणम्।
प्रत्ययः	● प्रत्ययपरिचयः तुमुन् प्रत्ययस्य अभ्यासः। प्रत्ययानामवधारणा, प्रत्ययाधारितशब्दानां निर्माणम्।	- प्रत्ययाधारितनूतन-शब्दानां निर्माण-क्षमतायाः विकासः।
अमृतं संस्कृतम्	● पाठस्य आदर्शवाचनम्, अनुवाचनं, काठिन्यनिवारणं, शब्दार्थज्ञानं, लिङ्गज्ञानं, अभ्यासकार्यञ्च। ● संस्कृतभाषायाः महत्वविषये परिचर्चा। ● संस्कृतसाहित्यस्य संक्षिप्त-विवरणम्।	- गद्यपठनक्षमता, संस्कृत-सूक्तीनां, ध्येयवाक्यानां व्यावहारिक-जीवने प्रयोगकौशलस्य विकासः।
धातुरूपाणि	● धातुरुपेषु पठ् धातुः (लट्, लृट्, लोट्, लङ्, विधिलिङ्गलकारेषु)	- धातुरूपाणां कण्ठस्थीकरणम्। - वाक्यनिर्माणाय आवश्यकक्रियापदानां ज्ञानम्।
लालनगीतम्	● गीतस्य गति-यति-लय-भाव- अभिनयानुसारं सस्वरगायनाभ्यासः ● श्लोकानां भावार्थस्य ज्ञानं, लिङ्गज्ञानं, अभ्यासकार्यञ्च	- संस्कृते गीतस्यगायनम्, शुद्धोच्चारणस्य अभ्यासः। - समूहगायनाभ्यासः।
पाठ्यक्रमः 31 जनवरी 2024 पर्यन्तं पूर्णं करणीयम्। पाठ्यपुस्तकम्-रुचिरा (द्वितीयोभागः) वार्षिकपरीक्षा दृष्ट्या सकलमूल्याङ्कनस्य पुनरावृत्तिः वार्षिकमूल्याङ्कनं सकलपाठ्यक्रमात् भविष्यति। वार्षिक-परीक्षा		